

B-Yetki, Görev ve Sorumluluklar

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi kanununun 2004 yılında devreye girmesi ile İzmir Büyükşehir Belediyesine 19 ilçe ve 38 ilk kademe belediyesi dahil olmuştur. Görev alanlarının genişlemesi ve görevlerin çok sayıda yasal düzenlemelerle ilişkili olması, yasal yetki ve sorumlulukların belirlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Tablo-1 Büyükşehir Belediyelerinin Görevleri

	5216 s. K.	Diğer Kanunlar
İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik planını hazırlamak	m.7/a	---
İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bütçesini hazırlamak	m.7/a	---
Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde nazım imar planını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak	m.7/b	--
Bağlı belediyelerin hazırlayacakları uygulama imar planlarını ve plan değişikliklerini aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulamasını denetlemek	m.7/b (Değiştirerek onaylama yetkisi eklenmiştir)	---
Bağlı belediyelerin hazırlayacakları parselasyon planlarını ve imar ıslah planlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulamasını denetlemek	m.7/b	---
Nazım imar planının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar planlarını ve parselasyon planlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar planlarını ve parselasyon planlarını yapmak veya yaptırmak	m.7/b	
Valinin koordinasyonunda il özel idaresi ile birlikte il çevre düzeni planını yapmak	---	5302 sayılı İl Özel İdaresi K. m.6/3
Bağlı belediyelerin imar uygulamalarını denetlemek, denetim sonucunda belirlenen eksiklik ve aykırılıkların giderilmesi için ilgili belediyeye üç ayı geçmemek üzere süre vermek, bu süre içinde eksiklik ve aykırılıklar giderilmediği takdirde eksiklik ve aykırılıkları gidermek	m.11/1, 2	
Büyükşehir belediyesi tarafından belirlenen ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıları gerekli işlem yapılmak üzere ilgili belediyeye bildirmek; belirlenen imara aykırı uygulama, ilgili belediye tarafından üç ay içinde giderilmediği takdirde, 3194 sayılı İmar Kanununun 32 ve 42 nci maddelerinde belirtilen yetkilerini kullanmak	m.11/3	

Düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapılı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek	m.7/e	5393 s.K. m.69
Kentin gelişimine uygun olarak eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek; konut alanları, sanayi ve ticaret alanları, teknoloji parkları ve sosyal donatılar oluşturmak, deprem riskine karşı tedbirler almak veya kentin tarihî ve kültürel dokusunu korumak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulamak	m.7/e	5393 s.K. m.73
Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları insandan tahliye etmek ve yıkmak	m.7/z	---
Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar planlarını, parselasyon planlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.	m.7/c	---
Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine, büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek	m.7/d	--
Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak	M7/f	---
Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek.	m.7/p	---
Büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek	m.7/p	---
Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergahlarını belirlemek	m.7/f	---
Durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek	m.7/f	---
Kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.	m.7/f	---

Kanunlarla il trafik komisyonlarına verilen yetkileri büyükşehir belediyesi sınırları içinde kullanmak	m.9/2	---
Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak	m.7/9	---
Kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak	m.7/g	---
İlan ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek	m.7/g	---
Meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek	m.7/g	---
Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak	m.7/h	---
Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak	m.7/i	---
Ağaçlandırma yapmak	m.7/i	4122 s.K.m 4-p
Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak	m.7/i	
İnşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak	m.7/i	
Büyükşehir katı atık yönetim planını yapmak, yaptırmak	m.7/i	
Katı atıkların kaynaқта toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletletmek	m.7/i	
Sanayi ve tıbbi atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletletmek	m.7/i	
Deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak	m.7/i	
Gıda ile ilgili olanlar dahil birinci sınıf gayrisihhi müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek,	m.7/j	
Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla çalışma ruhsatı vermek	-	5393 s.K. m.80

Yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek	m.7/j	
Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek	m.7/k	
Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek	m.7/l	
Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek	m.7/m	
Gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek	m.7/m	
Gerektiğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak	m.7/n	
Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek	m.7/o	
Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek	m.7/r	
Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek	m.7/r	
Derelerin ıslahını yapmak	m.7/r	
Kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak	m.7/r	
Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek	m.7/s	
Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek	m.7/t	
İmar planında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek	m.7/t	
İl düzeyinde yapılan planlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili planlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek	m.7/u	
İtfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek	m.7/u	

Patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek		
Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak,	m.7/v	
Meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek	m.7/v	
Merkezi ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek	m.7/y	
Büyükşehir Belediye sınırları içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla alt yapı koordinasyon merkezi kurmak	m.8	
Büyükşehir belediye sınırları içindeki ulaşım hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla ulaşım koordinasyon merkezi kurmak	m.9	
Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonu sağlamak	m.27	
Kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmak	---	5393 s.K.m.14/a

Tablo-2 Büyükşehir Belediye Meclislerinin Görevleri

	5393 s.K.	Diğer Kanunlar
Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek	m.18/a	
Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek	m.18/b	
Bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.	m.18/b	
Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak	m.18/c	
Büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek	m.18/c	
Borçlanmaya karar vermek	m.18/d	
Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek	m.18/e	

Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek	m.18/f	
Şartlı bağışları kabul etmek	m.18/g	
Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek	m.18/h	
Bütçe içi işletme kurulmasına karar vermek	m.18/i	
6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek	m.18/i	
Belediye adına imtiyaz verilmesine karar vermek	m.18/j	
Belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek	m.18/j	
Meclis başkanlık divanını ve ihtisas komisyonları üyelerini seçmek	m.18/k	5216 s.K.m.15
Belediye encümen üyelerini seçmek	m.18/k	
Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek	m.18/l	
Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek	m.18/m	
Beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek	m.18/n	
Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek	m.18/o	3030 s.K. m.25
Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek	m.18/p	
Fahrî hemşehrilik payesi ve beratı vermek	m.18/r	

Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak	m.18/s	
İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek	m.18/u	
Bağlı belediyelerin bütçe ve imarla ilgili kararlarını inceleyerek karara bağlamak	---	5216 s.K..m.14
Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.	---	5216 s.K.m.27/1
Büyükşehir belediyesi mücavir alanlarının ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasındaki bölüşümüne karar vermek	---	5216 s.K.m.27/3
İlçe veya ilk kademe belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçının, bedeli bağlı belediyelerce karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılmasına karar vermek	---	5216 s.K.m.27/4
Kesinleşmiş en son yıl bütçe gelirinin %10'unu aşmamak ve bütçede ödeneği ayrılmış olmak şartıyla, ilgili belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için büyükşehir belediye başkanının teklifi ile bağlı belediyelere mali ve aynı yardım yapılmasına karar vermek	---	5216 s.K.m.27/5
Yapılacak herhangi bir yatırımın büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarından bir veya birkaçını aynı anda ilgilendirdiği ve tek elden yapılmasının maliyetleri düşüreceğinin anlaşıldığı durumlarda, yatırımı kuruluşlardan birinin yapmasına karar vermek	---	5216 s.K.m.27/7

Tablo-3 Büyükşehir Belediye Encümenlerinin Görevleri

	5393 s.K.	Diğer Kanunlar
Stratejik plânı ve yıllık çalışma programını inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek	m.34/a	
Bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek	m.34/a	
Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak	m.34/b	
Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek	m.34/c	
Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak	m.34/d	
Kanunlarda öngörülen cezaları vermek	m.34/e	
Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek	m.34/f	

Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek	m.34/g	
Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek	m.34/h	
Toptancı hal’inde işyeri tahsisinin iptaline karar vermek	---	552 s.KHK m.8/2
Toptancı hal hakem heyetine üye seçmek	---	552 s.KHK m.20
Toptancı hal dahilinde faaliyetten men kararı ve para cezası vermek	---	552 s.KHK. m.26/A
Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların yıkılmasına ve yapı sahibinin para cezası ile cezalandırılmasına karar vermek	---	3194 s.K.m.42 5216 s.K.m.11
Nazım imar planının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde parselasyon planlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin parselasyon planlarını onaylamak	---	3194 s.K.m.19 5216 s.K.m.7/b
Yüksek Disiplin Kurulu sıfatıyla karar vermek	---	657 s.K.m.126

Tablo-4 Büyükşehir Belediye Başkanlarının Görevleri

	5216 S.k.	Diğer Kanunlar
Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilatını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak	m.18/a	
Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak	m.18/b	
Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak	m.18/c	1580 s.K.m.58
Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak	m.18/d	
Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.	m.18/e	
Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak	m.18/f	

Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak	m.18/g	
Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmi mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek	m.18/h	
Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek	m.18/i	
Gerektiğinde bizzat nikah kıymak	m.18/j	
Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.	m.18/k	
Gerektiğinde görev ve yetkilerinden bir veya birkaçını ilçe veya ilk kademe belediye başkanına devretmek	m.18/l	
Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürllülerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özürllü merkezleri oluşturmak	m.18/m	
Bağlı belediye meclislerinin kararlarını onaylamak, iade etmek, gerektiğinde dava açmak	m.14	
Büyükşehir belediye birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi hakkında karar almak	m.21	
Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmak	---	5449 s.K.m.10
Kıyı Kanununa aykırı hareket edenlere para cezası vermek	---	3621 s.K.m.15
Büyükşehir belediye sınırları içinde kalan deniz, göl ve akarsuları kirleten gemilere para cezası vermek	---	2872 s.K.m.24/a
Belediye personelinin mazeret izinlerini vermek	---	657 s.K.104/c
Belediye personelini olumsuz sicil alması halinde uyarmak	---	657 s.K.117
Belediye personeline takdirname vermek	---	657 s.K.122
Disiplin amirleri tarafından verilen cezalara karşı yapılan itirazları üst disiplin amiri olarak karara bağlamak	---	657 s.K.135
Belediye personelinin görevden uzaklaştırılmasına karar vermek	---	657 s.K.138/a
Belediye personelinin emeklilik onayını vermek	---	5434 s.K. Ek.m.26